

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Άριθμός 31

ΚΥΡΙΑΚΗ Ι' ΜΑΤΘΑΙΟΥ

09-08-2026

Συνεχίζεται, αδελφοί μου, ή αναφορά μας για τά ιερά σύμβολα της Ἐκκλησίας μας.

Η ΕΛΑΙΑ (Η ΕΛΙΑ) Στόν χριστιανισμό «ή ελαία διά τόν καρπόν τοῦ ἐλαίου, τήν εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ μηνύει», σημειώνει ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Ἡ ἐλιά εἶναι σύμβολο ἀθανασίας ὡς δένδρο ἀειθαλές. Τό κλαδί τῆς ἐλιάς ἦταν πάντοτε σύμβολο εἰρήνης. Περιστέρι μέ κλάδο ἐλιάς στό ράμφος εἰκονίζει τήν θεία εὐσπλαχνία καί τήν εἰρήνη μεταξύ οὐρανοῦ καί γῆς, ὅπως συνέβη στόν κατακλυσμό τοῦ Νῶε. Ἡ καρποφορία τῆς ἐλιάς συμβολίζει τίς πλούσιες εὐλογίες τοῦ Θεοῦ στή ζωή τῶν πιστῶν. «Εγώ δέ ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ ἤλπισα ἐπὶ τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἰς τόν αἰῶνα καί εἰς τόν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος», ἀναφωνεῖ ὁ Δαβίδ στόν ψαλμό του (51,10). Ἡ πολύκαρπος ἐλιά συμβολίζει, εἰδικώτερα, τήν χριστιανή μητέρα, πού μέ τούς καρπούς τῆς ἀγάπης της, τά παιδιά της, πλουτίζει τό σπίτι της. «Ἡ γυνή σου ὡς ἄμπελος εὐθυνοῦσα ἐν ταῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου· οἱ υἱοί ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλω τῆς τραπέζης σου» (Ψαλμ. 127,3). Τό περιστέρι μέ τό κλαδί ἐλιάς στό ράμφος του ἀπεικονίζει καί τίς ψυχές τῶν πιστῶν, πού ἀποχωροῦν ἐν εἰρήνῃ. Ὁ Απόστολος Παῦλος παρομοιάζει τόν μή χριστιανό ἄνθρωπο, μέ ἄγρια ἐλιά «ἀγριέλαιον», ἐνῶ τήν Ἐκκλησία μέ «καλλιέλαιον». Ἡ «ἀγριέλαιος», ὅταν ἐμβολιασθεῖ μέ «καλλιέλαιον» τότε ἀποκτᾷ τίς ιδιότητες τῆς «καλλιελαιίου» καί γίνεται ἡμερο δένδρο, γιατί «δυνατός γάρ ὁ Θεός ἐστὶ πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτόν» (Ρωμ. 11,16-24).

Η ΦΟΙΝΙΚΙΑ. Ὁ συμβολισμός τῆς φοινικιάς εἶναι ἀξιοσημείωτος. Συμβολίζει τήν ἀγαλλίαση, τήν δικαιοσύνη, τήν φήμη, ἐπειδὴ ἀναπτύσσεται πάντα ὄρθια, τήν εὐλογία, τόν θρίαμβο καί τήν νίκη. Οἱ κλάδοι τοῦ φοίνικα, κοινῶς βάρια, ἦταν σύμβολο νίκης καί μέ αὐτούς στεφάνωσαν τούς νικητές. Ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει ὅτι «ή φοινικιά ποτέ δέν ρίχνει τό φύλλωμά της, εἶναι

πάντα στολισμένη μέ τό ἴδιο πράσινο. Αὐτή τήν δύναμη τοῦ δένδρου οἱ ἄνθρωποι τήν θεωροῦν σύμφωνη καί κατάλληλη, γιά νά ἀντιπροσωπεύει τήν νίκη». Τό Ἄσμα Ἀσμάτων στήν Παλαιά Διαθήκη παρατηρεῖ: «Τό παράστημα σου εἶναι σάν τήν φοινικιά, τά στήθη σου σάν τσαμπιό» (7,8). Στούς Ἑβραίους εἶναι σύμβολο τοῦ δικαίου ἀνθρώπου καί ἔμβλημα τῆς Ἰουδαίας μετά τήν Ἑξοδο. Στόν χριστιανισμό συμβολίζει τούς δικαίους πού θά «ἀνθίσουν σάν φοίνικες». Πάνω στόν τάφο τοῦ μάρτυρα συμβολίζει τόν θρίαμβο. Οἱ χριστιανοί συνοδεύουν τούς νεκρούς τους μέ κλάδους φοινίκων, ψάλλοντες τόν στίχο τοῦ Ψαλμοῦ: «Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθίσει» (Ψαλμ. 91,13), γιατί ἦταν σύμβολο νίκης καί θριάμβου κατά τοῦ θανάτου, ἀλλά καί σύμβολο πίστεως στήν ἀθανασία. Ὁ κορμός τοῦ φοίνικα εἶναι στενός, γυμνός, περιορισμένος καί συμπιεζόμενος ἀπό τόν φλοιό. Ἀντίθετα ἡ κορυφή εἶναι καταστολισμένη ἀπό καρπούς καί ἐλεύθερη νά ἀνεμίζει στούς ἀνέμους. Ἔτσι καί ἡ ζωή τοῦ δικαίου ἀνθρώπου ἀρχίζει πάνω στή γῇ μέ ταπεινώσεις καί στερήσεις, κορυφώνεται δέ στούς οὐρανούς μακάρια καί εὐτυχισμένη. Ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννου ἀναφέρει πώς «ὁ λευκοχειμονῶν ὄχλος» δηλαδή ὁ ἀσπροφορεμένος ὄχλος πού στέκεται μπροστά στόν Θρόνο τοῦ Ἀρνίου, φέρει στά χέρια του φοίνικες (Ἀποκ. 7,9). Ὁ ὄχλος τῶν Ἰουδαίων, ὅταν ὁ Κύριος θριαμβευτικά εἰσῆλθε στά Ἱεροσόλυμα κατά τήν Κυριακή τῶν Βαΐων, τόν ὑποδέχθηκε μέ κλάδους φοινίκων λέγοντας: «Ὡσαννά εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ» (Ἰω. 12,13-14).

Ο ΣΙΤΟΣ (ΤΟ ΣΙΤΑΡΙ). Στούς ἀρχαίους Ἕλληνες καί Ρωμαίους ὁ σῖτος ἦταν σύμβολο γονιμότητας, ἀφθονίας, ζωῆς. Ὁ καρπός τῶν δημητριακῶν ἦταν τό κεντρικό σύμβολο τῶν Ἑλευσινίων μυστηρίων. Στήν Ἀγία Γραφή γίνεται πολὺς λόγος γιά τό σιτάρι. Στήν Παλαιά Διαθήκη ἄλλοτε μέν ὀνομάζεται πυρός: «Ἐπορεύθη δέ Ρουβὴμ ἐν ἡμέρᾳ θερισμοῦ πυρῶν» (Γεν. 30,14), ἄλλοτε δέ σῖτος, «καί Γεδεὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ραβδίζων σῖτον ἐν λινῶ» (Κριτ. 6,11). Στήν Καινὴ Διαθήκη ὀνομάζεται σῖτος: «σύ δέ πόσον ὀφείλεις; ὁ δέ εἶπεν· ἑκατόν κόρους σίτου» (Λουκ. 16,7). Στήν Καινὴ Διαθήκη ὁ ὅρος αὐτός ἔχει μεταφορική καί συμβολική σημασία γιά τόν Κύριο. Ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής λέγει γιά τόν Κύριο: «οὗτό πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καί διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καί συνάξει τόν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν

ἀποθήκην, τό δέ ἄχυρον κατακαύσει πυρί ἀσβέστῳ» (Ματθ. 3,12). Αὐτός δέ ὁ Κύριος λέγει: «Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἐάν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτός μόνος μένει» (Ιω. 12,24). Εἰκόνες τόσο ἀπὸ τῆ σπορά, ὅσο καί τό θερισμό τοῦ σιταριοῦ δανείστηκε ὁ Κύριος, προκειμένου νά διδάξῃ τὴν παραβολή τοῦ Σπορέως (Λουκ. 8,5), νά τονίσῃ τὴ συμβολικὴ ἔννοια τοῦ σπειρόμενου λόγου τοῦ Θεοῦ στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων καί νά διαβεβαιώσῃ τοὺς μαθητές του, ὅτι ὁ κόσμος εἶναι ἤδη ἕτοιμος νά δεχθῇ τὴν σωτηρία του: «...Ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμούς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσὶ πρὸς θερισμόν ἤδη» (Ιω. 4,35). Στὴν λειτουργικὴ πράξη τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ σῖτος ἔχει ἐξαιρετικὴ θέση καὶ σημασία. Πρῶτα - πρῶτα τό σιτάρι εἶναι σύμβολο τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του. Ὁ Χριστὸς παρομοίασε τὸν λόγο Του μὲ κόκκο σιταριοῦ. Ὁ γεωργὸς σπέρνει τό σιτάρι στὴν ἀγκαλιά τῆς γῆς καὶ τρόπον τινά πεθαίνει. Μὲ τὸν θάνατο, ὅμως, αὐτὸ ἀρχίζει μιὰ διαδικασία ζωῆς. Τὴν λειτουργικὴ αὐτὴ διαδικασία τοῦ σπόρου χρησιμοποίησε ὁ Κύριος στὸν συμβολισμό τοῦ θείου Πάθους Του καὶ τῆς Ἀναστάσεώς Του (Ιω. 12,24). Ἀπὸ τό σιτάρι παρασκευάζεται τό ψωμί, πού γίνεται ὁ Ἄρτος τῆς θείας Εὐχαριστίας, τό Σῶμα τοῦ Κυρίου, «ἡ τροφή τοῦ παντός κόσμου». Τό σιτάρι συμβολίζει τὴν Ἐκκλησία! Ὅπως τό σιτάρι, πού εἶναι ἀπλωμένο στό χωράφι, συγκεντρώνεται καὶ γίνεται ἓνα ψωμί, ἔτσι καὶ οἱ πιστοὶ διασκορπισμένοι σὲ διάφορα μέρη, συγκεντρώνονται σ' ἓνα τόπο, στὸν Ναό (ἰδιαίτερα τὴν Κυριακή), καὶ συγκροτοῦν ἓνα σῶμα, τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἀνάμεσα στὸν Χριστό, πού εἶναι ὁ «κόκκος» καὶ ὁ Ἄρτος τῆς ζωῆς, καὶ τοὺς πιστοὺς, τοὺς κόκκους τοῦ σιταριοῦ, πού συγκροτοῦν τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ὑπάρχει μιὰ στενὴ λειτουργικὴ καὶ σωτήρια σχέση, σχέση ζωῆς καὶ ἀνάστασης. Ἐπίσης, βρασμένο σιτάρι χρησιμοποιεῖται στὰ μνημόσυνα τῶν κεκοιμημένων ἀδελφῶν μας. Ὅπως τό σιτάρι, ὅταν φυτεύεται στὴ γῆ, δέν πεθαίνει ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὸ δημιουργεῖται ὁ νέος καρπός, ἔτσι καὶ τό σῶμα τοῦ τεθνεῶτος ἀνθρώπου εἰσέρχεται στὴ γῆ. Ἐξ ἄλλου ἀπὸ αὐτὴ ἔχει πλασθεῖ καὶ ἀναμένει τὴν ἀνάστασή Του ἀπὸ τὸν Κύριο στὴ Δευτέρα Παρουσία.

Θά συνεχίσουμε ὅμως, σὺν Θεῷ, στό ἐπόμενο κήρυγμα. **ΑΜΗΝ!**